Poštnina plačana v gotovini. Posamezna številka 1·25 Din.

DELAVSKA POLITIKA

GLASILO SOCIALISTIČNE STRANKE JUGOSLAVIJE.

Izhaja vsako sredo in soboto.

Uredništvo je v Mariboru, Ruška cesta 5, poštni predal 22.
Rokopisi se ne vračajo. Nefrankirana pisma se ne sprejemajo.
Uprava: Maribor, Ruška c. 5, poštni predal 22. Ljubljana, Poljanska c. 12, pošt. pr. 104.
Ček. račun: 14.335. Reklamacije se ne frankirajo.
Naročnina za državo SHS znaša mesečno 10 Din, za inozemstvo mesečno 15 Din.
Malih oglasov, ki služijo v posredovalne in socijalne namene delavstva ter nameščencev, stane vsaka beseda 50 para. Debelo tiskana beseda stane 1·— Din. Malih oglasov trgovskega značaja, stane beseda 1·— Din. V oglasnem delu stane petitna enostolpna vrsta 2·25 D. Pri večjem številu objav popust.

Št. 4. V Mariboru, sreda 12. januarja 1927. Leto II.

Za ljudsko samoupravo.

Sedanje volitve v oblastno skupščino so v več pogledih izredno važne in pomembne, še posebno pomembne so pa v pogledu uveljavljenja in izpolnjenja enega temeljnih, takorekoč prvobitnih pogojev demokracije in napredka: **ljudske samouprave.**

Za ljudsko samoupravo gre pri teh volitvah, za zmago načela ljudskega neposrednega, odločujočega in suverenega sodelovanja, sklepanja in odrejanja v vseh javnih vprašanjih in zadevah. Samouprava je temeljno načelo demokracije, ker se naslanja direktno na delovni narod, ker prepušča njemu, da v svojem najbližjem področju samolastno odloča o svojih potrebah ter diktira od spodaj gori pravec državne, javne, socialne, gospodarske, notranje in zunanje politike. Za samoupravo ljudstva, za samoupravne skupščine smo se socialisti od vsega začetka v stari in v novi državi borili z vsemi silami, povdarjajoč vedno znova, da vidimo v samoupravi začetek uspešnega ljudskega, samoodločevalnega, demokratičnega delovanja. V njej vidimo rešitev naroda, v njej vidimo v našem konkretnem primeru sanacijo naših gnilih političnih in upravnih razmer v državi. Za samouprave smo se močno zavzemali zlasti po vojni in to tudi v belgrajskem parlamentu, dasi smo bili takrat od vseh strani hudo napadeni in so nam zlasti klerikalni epigoni vse do zadnjega časa očitali, da forsiramo samoupravo, ker se nočemo izjaviti za klerikalno avtonomijo, odnosno za tisto, kar so klerikalci svoje dni krstili za avtonomijo. Sedaj pa opazujemo z veseljem, da so sami pristaši SLS močno navdušeni za samouprave in so sploh prilagodili svoj prejšnji avtonomistični program našemu samoupravnemu programu. — Nas ta klerikalni preokret veseli. Je pač le prijetno čitati v glavnem glasilu SLS, »Slovencu«, izjavo klerikalnega strankinega šefa, da je za samoupravo, da pozdravlja samoupravo kot nujno potrebno in zlasti za naš narod vrlo pomembno demokratično ustanovo. Le to moramo pač pribiti, da nas je taisti »Slovenec« še zadnja leta ponovno uprav nesramno podtikajoče napadel zaradi naše nepopustljive zahteve po samoupravi. Še pred kratkim smo bili socialisti zaradi tega po »Slovenčevi« logiki prodanci Belgrada, izdajalci slovenskega naroda itd. Sedaj se pa taisti klerikalci in taisti logični in dosledni »Slovenec« pridružujejo našemu stališču, zato pa ne črhnejo niti besedice o tem, kar so nam zaradi samouprav še pred kratkim očitali in podtikali — nasprotno, prav kmalu bodo najbrže spet napisali dolg članek, v katerem bodo dokazovali, da so oni edina resna in dosledna stranka v Sloveniji. Ker je že beseda o tem, naj že enkrat povemo, da bi bila lahko tudi naša stranka, če bi ji bilo šlo samo za volilne kugiice, mamila narod z avtonomijo in z drugimi takimi gesli, o katerih se je, kakor sedaj vidimo, sila neresno mislilo. Naša stranka je pa raje trpela težke volilne poraze, kakor da bi narod varala — in je s tem menda dovolj pokazala, da jemlje svojo strankino nalogo iz svoje dolžnosti do slovenskega ljudstva, resno in pošteno. Če je pri »Slovenčevih« urednikih še kaj objektivnosti, naj nam sedaj pošteno povedo, **katera stranka je v tem slučaju pokazala več poštenosti, morale, etike, politične resnosti, več doslednega zavzemanja in poštene ljubezni do naroda: naša socialistična stranka ali SLS?**

Volilci se bodo morali 23. januarja izjaviti, kakšno samoupravo žele, ali samoupravo, ki naj služi eni stranki, ali pa samoupravo, ki naj služi vsemu slovenskemu delovnemu narodu. Pokazati morajo obenem, ali naj bodo samoupravne skupščine le ventil za naraščajočo ljudsko nezadovoljnost, brez pozitivne koristi za narod. Vlada je namreč sprejela v ustavo določbo o uvedbi oblastnih samouprav, pokazala pa je prej ko slej, da ji ni dosti do tega, da bi te samouprave tudi resnično in koristno delale. Od izida volitev v prve oblastne skupščine je sedaj odvisno, ali se bodo znale skupščine uveljaviti, razširiti bolj in bolj svoj delokrog, pritegniti nase naloge, ki se jim odtujujejo, ker to odgovarja računom centralne vlade. Od zastopstva, ki ga bodo volilci poslali v oblastne skupščine, je odvisno, ali bodo samouprave res služile ljudskemu blagru in napredku.

Če pa bodo volilci izročili samouprave strankam, ki jih varajo in eksploatirajo in puste že 8 let po prevratu v lastni državi propadati — tedaj naj se ti volilci zavedajo, da bodo tudi v oblastnih skupščinah osleparjeni in okradeni.

Za ljudsko samoupravo gre pri teh volitvah, za ljudsko direktno sodločevanje, za prvobitne pogoje zdrave narodne in državne demokracije. Volilci naj sedaj pokažejo, ali so demokracije vredni, ali hočejo sebi in narodu dobro. **Glasovati morajo za kandidate združenih delavcev in kmetov, da bodo samouprave delavske in kmečke!**

Ali rešitev gospodarske krize, ali še hujše obdavčevanje delavcev in kmetov?

Vsled večne in vedno hujše gospodarske krize stradajo delavci in propadajo kmetje. Povsod drugod bi taka nepojmljiva, vso blagostanje v državi upropaščajoča kriza izzvala nebroj takojšnjih ukrepov in vlada bi se morala permanentno baviti z tem vprašanjem. Pa se v Beogradu že nekaj časa igrajo vlado, in gosposke stranke, tudi slovenske, jim sekundirajo, čeprav vidijo, da delovni narod propada, da je delavec na cesti, da se tovarne zapirajo, da gredo kmetje dan za dnem na boben. Kaj Beogradu in kaj našim meščanskim strankam za gospodarsko krizo in za usodo delavcev in kmetov. Glavno je, da volilci glasujejo za nje ob volitvah, potem naj svobodno pocrkajo.

Tudi v oblastnih skupščinah bi rade nadaljevale te stranke s komodno beograjsko prakso, in mesto ukrepov za ublažitev gospodarske krize, naložile delavcem in kmetom še nove, težje in težje davke.

Mi pa pravimo: **Če se bodo davki naloževali, se bodo na velekapital, se bodo progresivno, po načelu: »Kdor več ima, več da!« in ne narobe, kakor doslej.**

Razbremeniti moramo delovni narod davčnih bremen, to pa ne bodo storile nikoli one gospodske stranke, ki smatrajo delovno ljudstvo za glavnega in edinega nositelja vseh državnih in javnih stroškov. Zato moramo poslati v oblastne skupščine take zastopnike, ki stojijo na stališču davčne razbremenitve produktivnih slojev in ki hočejo produktivnim slojem, in ti so v prvi vrsti delavci in kmetje, zasigurati možnost zaslužbe in blagostanja!

— — —

Za ljudski režim v državi.

Oblastne volitve imajo ogromne gospodarske in socialne naloge pred seboj, imajo pa tudi svoj takojšnji veliki politični pomen. **Če bodo pri teh volitvah vladne in poluvladne stranke poražene, bo morala s to ljudsko sodbo in obsodbo njenega državo upropaščajočega početja računati tudi centralna vlada.**

Če hočemo odpraviti notranje gnjile razmere, če hočemo zrušiti vlado brezdelja in igranja z ljudskimi interesi in potrebami, če hočemo likvidirati sedanji usodni režim, moramo pri teh volitvah glasovati za stranko združenih delavcev, ki je obenem stranka upropaščenih in proletariziranih kmetov, moramo glasovati za kandidate delavskih strank!

Volilci! Izvršite svojo dolžnost! Rešite sebe, rešite narod korupcije in brezdelja, rešite ga večnih vladnih kriz, tega našega prepotratnega športa, rešite sebe in narod pijavk in sleparjev, izdajalcev in nasilnikov, rešite ga eksploaterjev in špekulantov, rešite ga sedanjega režima privilegiranih strank! Glasujte složno za kandidate liste združenih delavcev, glasujte za kandidate liste zavednega proletariata!

— — —

Zgodovinski trenotki Kitajske.

Kantonska armada, ki je sestavljena iz pristašev Kuomintanga, stranke kitajskega narodnega probujenja, ki jo je bil ustanovil znani borec za nacionalno in socialno osvobojenje kitajskega naroda Sunijotsen, je začela pred meseci razvijati svojo velikopotezno ofenzivo proti severni Kitajski ter zasedla v kratkem času ogromno ozemlje, na katerem prebiva nad 120 milijonov ljudi. Nad tem ozemljem je vladala doslej mogočna Anglija, ki je zatirala in eksploatirala ondotni narod — pred zmagovitim zavojevanjem zasužnjenih pokrajin po kantonski ljudski armadi, je pa morala končno kapitulirati. Morala je celo njene lastne angleške državljane izročiti v varstvo oni isti ljudski armadi, katero je skušala zaman premagati. Okupacija Hankaua po kantonskih četah, umaknitev angleških uradnikov na angleške torpedovke ob Jangtsi ob spremstvu kantonskih čet, vse to je zadalo angleškemu gospodstvu na Kitajskem smrten udarec.

Anglija je sicer skušala preprečiti v zadnjem hipu najhujše s tem, da je tudi sama osvojila kitajske nacionalne zahteve in se pridružila kot nepoklicana zaščitnica nacionalnemu gibanju, — toda ta njen obupni korak ni imel pričakovanega uspeha. Kitajsko ljudstvo ne mara več angleške nadoblasti nad svojo zemljo — ono je pomagalo rdečim četam v njihovi osvobodilni vojni in jih samo pozvalo v Hankau. Kako paradoksalno zvene današnje emunciacije Anglije v pogledu na osvobodilno borbo Kitajcev, ako si prikličemo v spomin nastop in izjave Anglije, Amerike in drugih velesil na znanem washingtonskem kongresu l. 1922. Na tem kongresu so zastopniki evropskega velekapitalizma sklepali o usodi 400milijonskega naroda, kot da bi sklepali o kakem nezrelem, brezpomembnem in brezmočnem narodiču, katerega je treba postaviti pod modro kuratelo velikih, »pravicoljubnih« držav. Washingtonski kongresisti so takrat hudo nasprotovali kitajskemu nacionalnemu in socialnemu gibanju in grozili Kuomintangu s težkimi represalijami. Kuomintang se pa ni za sklepe in grožnje velesil dosti zmenil, nadaljeval je svojo borbo, oprt na zaupanje naroda, ki se je bil začel končno probujati. Ta borba je bila tako učinkovita in je naglo zajemala tako obsežne dimenzije, da so bile velesile napram njej kmalu brezmočne — in Anglija je morala končno uvideti, da je njeni politiki spletkarjenja, razdvajanja posameznih pokrajin in posameznih kitajskih plemen, češ, da niso enega in istega jezika — uprav po proslulem izgledu pokojne Avstroogrske — za vselej konec. Pridružila se je ljudskemu gibanju, ko je že ljudstvo samo rešilo sebe in svojo zemljo s svojo močjo, s svojo direktno oboroženo akcijo.

Jedro kitajske osvobodilne vojne tvori še danes kantonska ljudska vlada, odnosno pravzaprav kantonski delavci, ki so se prvi uprli in ta upor zanesli daleč naokrog.

Z zmagovitim pohodom kitajske

Oblastne skupščine delovnemu narodu!

Kapitalistične stranke napenjajo vse sile in trosijo ogromna denarna sredstva, da bi pridobile pri volitvah zase široke ljudske mase. Zavedajo se, da so ji te sedaj potrebne, da rešijo svoje stranke propasti in zagospodarijo v oblastnih skupščinah. Kakor v parlamentu, tako bi tudi v oblastnih skupščinah rade gospodarile sebi v prid, odnosno v prid posameznikov in ožjih priviligiranih krogov, delovni narod pa pustile kakor doslej, stradati in propadati.

Ali naj delovni narod pozabi na vsa izdajstva zadnjih let, ali naj izroči spet sebe prostovoljno na milost in nemilost klerikalni stranki, ki ga je doslej samo politično izbrabljala, storila pa zanj ničesar? ali naj veruje radićevi stranki, ki ga vara in izdaja vsak dan in vsako uro?

Če hočemo, da bodo oblastne skupščine aktivne, da bodo delale za izčrpani delovni narod, tedaj moramo izročiti oblastne skupščine delovnemu narodu, moramo glasovati za kandidate delovnnega naroda, moramo glasovati za zastopnike združenih delavcev in kmetov!

Samoupravne skupščine delovnemu narodu

Glasove delovnega naroda zastopnikom združenih delavcev!

ljudske armade na Šanghaj je južna Kitajska vsa pod oblastjo rdečih čet — a kar je glavno, s tem trenutkom je stopila ogromna kitajska dežela v novo zgodovinsko fazo, otvorila je novo historijsko epoho v povesti narodov. Ta nova epoha je ogromnega pomena za probuditev in bodočnost azijskega kontinenta, je pa tudi ogromnega pomena za Evropo, za njene velekapitalistične države, zlasti pa za Anglijo samo, katere kolonijalni ekspanzijonizem je doživel največji poraz. Ž njo vred je bil smrtno ranjen tudi evropski veleimperializem in velekapitalizem.

Z okupacijo južne Kitajske ni seveda še osvobojena tudi severna Kitajska. Južna Kitajska je samo en del te ogromne dežele, ki se razteza od reke Jangtse do Južno-kitajskega morja, toda tudi v severno zahodnih pokrajinah že gospoduje zaveznik kantonske vlade Fengwihsijang. V Pekingu vlada pa še »roparski glavar« Tšangsolin, oprt še na nekatere druge, njemu naklonjene pokrajinske glavarje ter na svojo stranko »narodnega pomirjenja«, ki obstoji v tem, da bi se morale vse severne pokrajine združiti v krvavi vojni proti kantonski vladi. Kitajska je danes še razdeljena v dva velika, med seboj se bojujoča dela — južni, ljudski in delavski, severni, privilegiran in reakcionaren — vendar je atrakcijska sila ideje Kuomintanga tako mogočna, da se za njo vnemajo tudi oni sto in sto milijonov Kitajcev, ki so še sužnji svojih nasilnikov in evropskih imperialistov, da je z gotovostjo računati, da bo osvobodilna vojna rdečih čet zajela in podvrgla tudi severno Kitajsko.

Kitajska je bila v svoji tritisočletni zgodovini večkrat razdeljena, vsikdar se je pa tudi spet združila. Tako bo tudi sedaj.

Socialna ideja, ki dviga ves svet, je dvignila tudi ogromno Kitajsko, ki hoče preko nacionalnega osvobojenja do socialne pravičnosti.

Združeni protifašistovski komite o razmerah v Italiji.

Zastopniki italijanskih strank levice — socialisti (maksimalisti in unitaristi) ter republikanske stranke — so se sešli v Parizu, da organizirajo protifašistovski komite in podajo o fašizmu svojo izjavo. Izjava se glasi:

Fašizem se je rodil kot orodje kapitalistov in politične reakcije, da se izrablja kot bat proti delavskim zahtevam in demokraciji. Rodili so ga revolucionarni krči, ki so bili neizogibna posledica vojne in so bili nekakšna splošna prikazen v vseh deželah.

Fašizem se ne da braniti in zagovarjati kot branitelj in zaščitnik civilizacije. To dejstvo potrjuje njegov začetek, njegov razvoj, njegova naklonjenost plutokratičnim skupinam in njegovo sovraštvo do vsega, kar le malo diši po svobodi, pa se naj ta svoboda tiče delavskih strokovnih društev, političnih strank, tiska, zborovanja ali pa združevanja. Fašizem je zadavil opozicijonalne stranke, v svojih vrstah in med svojimi pristaši je pa ustanovil korupcijo na račun delovnega ljudstva, ki mora plačevati izredno visoke davke in živi v najstrašnejši gospodarski bedi.

Ker je fašizem vzpostavil take zahteve, so bili v njegovih vrstah in med njegovimi zagovorniki takoj monarhistični elementi, visoki cerkveni dostojanstveniki, vojaške klike in vsi oni elementi, ki nagromadujejo svoje bogastvo z izkoriščanjem delovnega ljudstva. Za to pa za fašizem niso odgovorni samo posamezniki, ampak vsi njegovi pristaši in podporniki, pa naj pripadajo k tronu, cerkvi, militaristom ali pa so pripadniki izkoriščevalnega razreda, ki ne spadajo v monarhistične, cerkvene ali militaristične kroge.

Za to pa ni naloga opozicijonalnih strank, da se bojujejo samo proti posameznim predstavnikom fašizma, ampak njih dolžnost je, da pouče italijansko ljudstvo o izpremenitvi navad in naprav, ki so potrebne, da Italija zopet postane dežela svobodnega in civiliziranega življenja, vrhu tega pa opozori ljudstvo v drugih deželah o nevarnostih, ki tiče v fašizmu z njegovimi spletkami za prelom miru v Evropi. Inozemske vlade naj se zapomnijo, da sedaj obstoječi režim v Italiji ne predstavlja prave volje italijanskega ljudstva, ki bo revidiralo položaj, ki ga je ustvaril fašizem, ko se italijanskemu ljudstvu zopet vrne svoboda.

To so vzroki, ki so italijansko socialistično stranko, socialistično stranko italijanskih delavcev in italijansko republikansko stranko privedli do tega, da so ustanovili skupni protifašistovski komite.

Pismo iz Belgije.

Bruselj, 10. jan.

Kakor skoro v vseh sosednjih inozemskih državah, tako je tudi v geografsko sicer mali Belgiji delavsko gibanje močno razvito. Gibanje v Belgiji ima sploh stare in slavne tradicije. Tu se je pravzaprav rodila prva Internacionala, tu so delovali največji in najbolj poznani teoretični utemeljitelji prvega socialističnega gibanja, tu sem so se zatekali francoski revolucionarji in socialisti vseh vrst za časa progonov in reakcije, ki je nasledila vsakokratni večji revolucionarni akciji ali vstaji v Franciji — in teh je bilo do pariške komune in še potem na Francoskem vedno dosti. Naravno tedaj, da je tu socialistično gibanje močno in polno lepih tradicij. To gibanje ima pred francoskim še to prednost, da je sistematično organizirano, da sloni na pozitivni bazi, da je zlasti v sindikalnem in zadružnem pogledu na višku. Sindikati in zadruge so tu sploh temelj stranke in ni ga tu socialista, ki bi ne bil obenem aktiven član strokovne organizacije in zadrug. Razume se, da so tudi strokovne organizacije in zadruge eno s stranko, da služijo stranki, da stoje vse idejno in materijelno izključno v službi stranke. To smotreno in pozitivno gibanje je moralo uspeti — saj je belgijsko delavsko gibanje skoro povsem slično delavskemu gibanju v Avstriji in istotako kot v Avstriji močno. Tudi najmočnejša nasprotniška stranka je tukaj klerikalna, kakor v Avstriji, in med tema dvema strankama se vrši že dolgo hud boj za večino in premoč v narodu. Ni dvoma, da je ta premoč na strani naših belgijskih sodrugov in da se Belgija približuje naglim korakom socialističnemu idealu: socialistični državi!

Stranka je tudi doslej po svojih zastopnikih sodelovala v vladi, v kateri ima močan upliv. V stranki je bilo dosti razprav, ali naj stranka še sodeluje v vladi ali ne in se je zato zadnjič tudi sklical izredni kongres, ki je sklenil na predlog strokovnih zastopnikov, da naj strankini zastopniki ostanejo še nadalje v vladi, vendar pod pogojem, da izvedejo vse reforme, ki bodo vsebovane v akcijskem programu, ki ga strankini odbori pravkar sestavljajo.

Veliko pozornost so v zadnjem času vzbudile občinske volitve, ki so se vršile po celi Belgiji. Nasprotniške stranke so prorokovale, da bo stranka pri teh volitvah nazadovala, in marsikateri list v tujini je temu nasedel. Občinske volitve so pa pokazale, da je stranka še bolj napredovala in sicer baš v onih krajih, v katerih so pričakovali, da bo propadla.

Da se ta uspeh belgijskih socialistov more prav razumeti, je treba priklicati v spomin uprav težke politične dogodke zadnjih mesecev: poraz socialistične-demokratične-krščanske vlade, ki so ga povzročile sile zunaj parlamenta, strmoglavljenje vrednosti belgijskega denarja, ki je bilo posledica raznih dogodkov, odigrajočih se v mednarodni sferi, nadvsem pa posledica kampanje, ki so jo vodile protidemokratične sile, naraščajoča draginja, gospodarska depresija in splošna ljudska nezadovoljnost.

Izgubiti se ne sme z vidika dejstva, da se je hotelo zvaliti na socialiste, ki so bili navezani na vlado za narodno vzpostavitev, posledice nezadovoljnosti, ki je nastala zaradi potežkoč, ki so naraščale že od meseca januarja sem.

Upravičena je bila bojazen, da se komunistično gibanje razširi, kajti komunisti so izrabljali na srdit način nezadovoljnost delavstva.

Navzlic sistematičnemu delu, ki so ga buržuazne stranke zasnovale na široko proti socialistom, kljub komunistični kampanji, ni izšla delavska stranka iz tega volilnega boja samo intaktna, ampak tudi povečana.

Sedaj je bilo treba voliti občinske zastopnike v 2264 občinah v kraljevini. Delavska (socialistična) stranka je imela svoje zastopnike v 806 občinskih zastopih. Večino je imela v 213 občinskih zastopih in izvoljenih je bilo vseh skupaj 2.964 socialističnih občinskih zastopnikov.

Delavska stranka je pri sedanjih volitvah izgubila večino v 24 občinskih zastopih, v 30 drugih zastopih je pa izvojevala večino. V 189 občinskih zastopih je pa stranka obdržala večino, katero je imela že pred volitvami.

V vseh volilnih okrajih je pridobila na sedežih. V Nivellesu, ki je popolnoma agrarna občina, je pridobila 41 mandatov, v Anversu pa devetnajst.

V Bruselju so komunisti dobili tri sedeže, a socialisti so pridobili 28.6 odstotkov glasov. V letu 1921 je bilo za socialiste oddanih 83.805 glasov, leta 1926 pa 108.228.

V vsem so pridobili socialisti od leta 1921 več ko 62.000 glasov.

Komunisti so se bojevali v 64 občinah. Izbrali so si najbolj važne občine. V 48 občinah pa niso priborili niti enega mandata. V celi deželi so priborili le 26 mandatov, kar je v resnici zelo nizka številka.

V Gandu so komunisti preprečili socialistično zmago, ker je bilo zanje oddanih par tisoč glasov. Povzročili so, da je bila v nekaterih občinah izgubljena socialistična večina.

Nazadnjaki skušajo dokazati iz volilnega izida, da so socialisti nazadovali od volitev leta 1921. Ampak ta primera je nemogoča in nesmiselna.

Prvič, ker so nameni, ki vodijo volilce pri občinskih volitvah, popolnoma drugačni, kot oni, ki so učinkovali pri parlamentarnih volitvah. Pri parlamentarnih volitvah odločajo ideje, pri občinskih pa osebna uvaževanja in lokalne potrebe.

Drugič, ker so se občinskih volitev udeležile tudi ženske, ki ne volijo pri parlamentarnih. Belgija je katoliška dežela in na ženske imajo vpliv konservativci zaradi delovanja cerkve. Število volilk je večje kot volilcev. Volilk je 2,488.841, volilcev pa 2,361.362.

Vzlic temu je pa stranka napredovala!

Tudi zadnje občinske volitve v Belgiji pomenijo torej, da socializem napreduje, da mora povsod prej ali slej zavladati delavstvo.

R. GOLOUH:

Kriza.

5

Socialna drama v petih slikah.

(Dalje.)

Puntar: Zastavili bi mu pot; ogledali bi si ogleduha!

Delavec: Takih je še dosti: vseh si ne boš nikoli ogledal.

Berač: Bog ve, da ne!

Delavka: Kdo je pravzaprav ob vso božjo pamet? . . . Mevžam in prilizunom govorite o — štrajku! *(Nemir, prerekanje;* klici: »Na orožnike si pozabila!«)

Druga delavka: Pa se postavite!

Delavec: Niso samo mevže in prilizuni!

Delavka: Pokažejo naj se!

Peter: Zaradi štrajka smo vas pozvali in ne zaradi volunov.

Druga delavka: Pa se postavite!

Delavec: Rekli so nam, da moramo svoje zahteve umakniti, ali naj jih umaknemo?

Punta: Štrajk smo rekli!

Ivan: Vseeno, ali jih umaknete, ali ne, ali zmagate ali propadete. Razgibalo se je. Konec je gnilega miru v jezi in brezciljnem propadanju. Skupno delo v šumni tovarni vas je razgibalo! V borbi je življenje, v hlapčevstvu in pokoju je smrt. S tovarno in za tovarno se bo vodila borba!

Puntar: Štrajk smo rekli!

Ana: *(Odpre okno; plameneči ognji livarne razsvetljujejo odmevajočo tovarno in obsevajo oder):* Poglejte livarno, kako žari in pali . . .

(Konec I. slike.)

II. SLIKA.

Razkošno opremljena sejna dvorana. Okolu dolge mize fotelji itd. Na mizi akti, knjige, zvonec.

I. prizor.

Ravnatelj **Osek, Goldmann, Couhard, Vanillini, Skop** in odvetnik **Mešnik** sedé okolu mize. Goldmann, Couchard in Vanillini govorijo okorno in s tujim naglasom.

Osek: *(pozvoni in vstane):* Visoko spoštovani upravni svet! Čast mi je, otvoriti prvo redno sejo našega novega upravnega sveta. Preden preidemo na same račune, dovolite gospodje, da izrazim v imenu vseh delničarjev, pa tudi v imenu obratnega ravnateljstva samega, vsesplošno prijetno zadovoljstvo na končni srečni ureditvi vseh spornih pravnih in drugih vprašanj našega velikega podjetja v novi kraljevini SHS. Posrečilo se nam je izvesti s pomočjo naših odličnih gospodov delničarjev in odličnih novih članov upravnega sveta popolno in definitivno nacionalizacijo visokega upravnega sveta in celokupnega našega lepo prospevajočega podjetja. Pozdravljam odlične člane novega nacionaliziranega upravnega sveta, gospode Goldmanna, Vanillinija, Coucharda in Skopa. Zahvaljujem se obenem našemu odličnemu gospodu odvetniku Mešniku, ki je pri izvedbi težko pričakovane, nujno potrebne nacionalizacije, spretno pomagal. Uverjen sem, da bomo s pomočjo gospodov upravnih svetnikov in gospoda odvetnika povoljno uredili tudi ostala, še viseča vprašanja . . .

Goldmann in **Couchard:** Jawohl! Oui, merci! . . . Urediti se morajo!

Osek: Visoko spoštovani upravni svet! Prihajamo k bilanci. Pred vami leže računski sklepi za preteklo poslovno leto. Mislim, da mi jih ni treba še posebej prečitati . . .

Goldmann, Vanillini in **Couchard:** Ni potrebno! Nadaljujmo!

Osek: Končno še to: Gospoda vladnega svetnika bom pozval naknadno k seji . . .

Goldmann, Vanillini, Couchard in **Skop:** Dobro! Razume se! Bôn . . .

Osek: Lahko preidemo takoj k stvari. Gospod vladni zastopnik čaka . . . Sicer vljuden človek. Gospodje upravni svetniki! Na razpolago sem za vsa eventuelna pojasnila o posameznih postavkah naše vzlic vsemu ugodne bilance *(sede).*

Goldmann: Danke schön! Bilanca ni slaba. Prosim, lahko govorimo takoj o tem . . . Kako razdelimo dobiček na akcije in dividendo . . .

Skop: Ja, o tem govorimo; to me interesira.

Osek: Pripomnim naj samo še, da smo morali pri režijskih stroških močno šteditи; čeprav ni bilo to lahko. Ravnal sem se, gospodje, po geslu: Čim več dela za čim nižjo plačo!

Vanillini: Bene! Pametno . . .

Goldmann: Sehr gut!

Osek: Kakor rečeno, ni bilo lahko . . . Delavci, organizacija . . .

Starostno zavarovanje rudarjev pred polomom.

Ko je meščansko »Jutro« z dne 27. dec. 1924 naznanilo slovenskim rudarjem novoletno darilo g. min. dr. Greg. žerjava v obliki novega »Pravilnika«, ter obenem napovedalo visoke dajatve istega, a previdno zamolčalo, od kod prihod za to potrebnih dohodkov, je marsikateri naivnež v svoji nerazsodnosti blagoslavljal to delo g. ministra.

Ali oni del poštene delavske javnosti, katera realno misli in ki hoče imeti socialno zavarovanje delavstva na zdravih gospodarskih temeljih, je takoj uvidel, da je ta »Pravilnik« samo farsa, s katero so hoteli demokrati pridobiti zase največ glasov pri takratnih skupščinskih volitvah. Iz tega razloga je naravno, da je razredno zavedno delavstvo po svojih zastopnikih javno ožigosalo ta »Pravilnik«, v kolikor je bil za delavstvo nesprejemljiv. Osobito se je pokazalo, da je njegova finančna stran brez vsake matematične podlage. Že dve leti je tega, odkar bije delavstvo boj za zboljšanje istega. Nešteto konferenc, anket in protestnih shodov se je med tem časom že vršilo. Ali nikdo od merodajnih krogov se ne zmeni za končnoveljavno rešenje tega, za rudarsko in plavžarsko delavstvo tako važnega vprašanja.

V naslednjem hočemo delavski javnosti podati točne podatke iz gospodarskega stanja glavne pokojninske blagajne bratovskih skladnic v Ljubljani. Da si bo delavstvo v stanju, napraviti jasnejšo sliko o položaju, navajamo statistiko za leto 1925 v primeru z mesecem septembrom v letu 1926.

Premoženje pokojninskih blagajn je znašalo koncem leta 1925 10,526.553 Din. V to vsoto je pa tudi všteto avstrijsko vojno posojilo v znesku 965.486 Din in razni predvojni papirji za 1,429.486 Din. Ti dve vsoti še danes spadati pod *pasivo*, dokler jih država ne povrne. Če pa tega ne bo storila, se pa bodo morale enostavno odpisati. Tako znaša torej čisto premoženje faktično samo 8,132.022 Din.

Pri pokojninskih blagajnah je bilo koncem leta 1925 zavarovanih 16.737 članov, 7834 žen in 15.213 otrok, torej skupno 22.597 opravičenih svojcev.

Pokojnino je prejemalo po starih pravilih 1429 bivših članov, 1379 udov in 897 sirot. Po novem »Pravilniku« je prejemalo pokojnino 213 bivših članov, 60 vdov in 100 sirot. Skupno 4078 oseb. Upokojenci, vdove in sirote so prejeli po starih pravilih skupno 163.909 Din pokojnine. A po novem »Pravilniku« pa 1 milijon 16.701 Din.

V septembru mesecu leta 1926 je pa bilo po poročilu glavne bratovske skladnice zavarovanih samo 13.208 članov s približno 20.000 svojci. Ako sedaj vzamemo, da plača vsak član povprečno za pokojninsko zavarovanje letno 234 Din in isto toliko podjetnik, bodo znašali prispevki za leto 1926 6,128.512 Din. V letu 1925 so znašali prispevki od 16.737 zavarovancev in podjetnikov 7,747.559 Din, torej znači to primanjkljaj na prispevkih v letu 1926 napram letu 1925 1,619.047 Din. Pokojnina upokojencem, vdovam in sirotam po starih pravilih in novem »Pravilniku« je znašala v letu 1925 1,180.610 Din, a v letu 1926 pa z 684 novoupokojenci in 1379 staroupokojenci ter z zgoraj navedenim številom vdov in sirot 3,225.375 Din. Če sedaj k temu prištejemo še vsoto na izpadlih prispevkih v tem letu, bo znašal primanjkljaj skupno 3,663.812 Din.

Pa vzemimo, da bo v bodoče vsota prispevkov ostala enaka višini v letu 1926 (kar ni verjetno), a število novoupokojencev pa bo napram številu staroupokojencev rastlo v primeru z leta 1926, bo v treh letih premoženje pokojninske blagajne popolnoma izčrpano. Pri vseh teh računih pa še niso v poštev vzeti upravni stroški in drugi izdatki, ki znašajo letno 610.769 Din.

Tako izgleda sedaj bilanca pokojninske blagajne. Tukaj je čisto jasno razvidno, da je to stanje nevzdržno. Staroupokojenci s temi par dinarji, ki jih danes dobe, ne morejo živeti, novoupokojenci pa so v vedni nevarnosti, da izgube to, kar že prejemajo. A glavno, kar je pri celi zadevi, je to, da se za aktivne člane tega zavarovanja ne zbira nobeno kapitalno kritje za izplačilo njih bodoče pokojnine.

Na podlagi navedenega je neobhodno potrebno, da se od strani delavstva po njegovih zastopnikih zahteva takojšno ureditev tega vprašanja, ki pa ne bo moglo biti pravilno rešeno, če pri tem država ne priskoči na pomoč z večjim brezobrestnim posojilom za daljšo dobo let, z obrestmi katerega bo krila pokojninska blagajna svoj letni primanjkljaj toliko časa, dokler se to zavarovanje na ta ali oni način ne spravi v ravnovesje in v sklad z delavskimi interesi.

Španski diktator tlači revolucijo.

Španska vlada je silno nervozna, odkar je bila v Franciij odkrita velika zarota za splošno vstajo v Kataloniji. Primo de Rivera je odredil, da se odslovi 15 oficirjev iz madridske vojaške posadke in obenem je velel aretirati 75 komunistov in drugih sumljivih oseb. Straže ob meji so podvojene in cenzor drži roko na vsem, kar odhaja iz dežele ali prihaja v Španijo.

V španski armadi narašča nezadovoljstvo. Neki višji poveljnik je dejal ameriškemu poročevalcu: »Španci sedimo na luknji kanona. Nihče ne ve, kaj se še zgodi.«

Nova Liga narodov razburja ženevsko ligo.

Ženevski krogi Lige narodov so zelo vznemirjeni vsled poročil, da se v orientu snuje druga liga, ki bo uključevala evropsko in azijatsko sovjetsko Unijo, Kitajsko, Afganistan, Perzijo in turško republiko.

Poročilo se glasi, da je bila te dni tajna konferenca v Angori, katere so se udeležili sovjetski poslanik Surič, kitajski poslanik Sze, perzijski poslanik Mirza kan, afganski zastopnik Djelah in predstavniki turške vlade.

Kaj so sklenili, ni znano. Ako je poročilo resnično, in če se res ustanovi protivna liga, tedaj pomenja to pričetek gigantskega konflikta med obema ligama. Omenjenih pet azijatskih sil z Rusijo vred predstavlja 600 milijonov prebivalcev, ali več kot dvakrat toliko, kot je prebivalstva v Evropi brez Rusije.

Dnevne novice.

Volitve v oblastne skupščine so v polnem teku, in kakor je razvidno iz precej deprimirane pisave v slov. dnevnikih, si meščanske stranke ne obetajo od teh volitev nič dobrega. Klerikalci kar ne morejo z nekdanjim elanom v volilno borbo in to kar pišejo in govorijo, je bolj pogrebni mizerere, kakor pa bojna pesem nekdanje najmočnejše slov. stranke. Bogme, 23. januar bo pokazal, da so minuli prelepi časi, ko je klerikalna stranka pri volitvah žela in žela, čeprav nezasluženo. Demokratske stranke si pomagajo kakor vejo in morejo, čeprav je stvar taka, kakor bi bilo bolje, da bi ne bilo. Radikali so se še bolj poskrili in je ž njimi sploh žalost, radićevci pa čutijo in dajo tudi neženirano čutiti, da bo 23. januarja njihova polomijada najslovesnejša. Taka je na kratko slika naših preslavnih strank v tej fazi volilne borbe, in če bog da, se bo poslednji fazi videlo, da so naši delavci najbolje razumeli položaj in se najbolj z odkritimi in čistimi nameni in z velikim elanom lotili volilne borbe, da bo končno kraj neznosnemu političnemu stanju v tej naši pokrajini, kjer so dosedaj privilegirane gosposke stranke venomer goljufale in varale narod z lažnjivimi parolami o avtonomiji, decentralizaciji, seljaški republiki, ki so se pa vedno izprevrgle v izdajstvo in še hujše razočaranje za narod. Narod je spregledal in potisnil meščanske stranke nazaj, da zmagajo končno združeni delavci in kmetje.

Naši zaupniki so povsod pridno na delu za našo zmago pri volitvah. Shodi slede shodom, sestanki sestankom, vrši se pa obenem tudi intenzivno in smotreno organizirana agitacija od moža do moža. Ta bo najbolj zalegla. Na to agitacijo smo še najbolj ponosni. V prihodnjih številkah bomo objavili izkaze shodov, ki so se doslej vršili. Ti shodi bodo rodili znatne uspehe v posameznih krajih, agitacija od moža do moža pa bo storila ostalo. Naša lista bo zmagala!

Volilno gibanje v ljubljanski oblasti se razvija jako lepo in dokazuje, kako močno se delavstvo zaveda, da more voditi le močan delavski pokret zdravo delavsko razredno politiko. Bernotovci okoli »Napreja«, ki streljajo kakor razkrinkana čarovnica iz zasede v svojem listu, so postali že smešni in neresni. Škoda je za peščico poštenih delavcev, ki se še zbirajo tam iz idealizma, ker ne vedo, kakšni politični kameleoni so se v zadnjem času zbrali tam okoli. Boj, ki ga vodi ta ožja kasta, ima vse znake razdiranja, zahrbtno egoistično tendenco. V njihovem časopisu in na shodih ne znajo možje ničesar povedati o socializmu ali o boju proti kapitalizmu, pač pa intrigirajo med delaskimi organizacijami in njih zaupniki. Res lepa družba, ki goji medsebojne zavratne boje v razrednem pokretu.

Združena lista delavcev in kmetov v radovljiškem okraju ni razveljavljena. »Slovenec« je poročal, da je naša lista v radovljiškem okraju razveljavljena. »Slovenec« bi moral to »zmoto« lojalno popraviti.

Kaj je delavstvo izgubilo vsled bančnega poloma? Polom Slavenske banke je oškodoval hranilnice slovenskih mest in občin za velikanske zneske. Kakor poroča dunajska »Die Börse« z dne 6. jan., ima od Slavenske banke tirjati: Mestna hranilnica v Kočevju 61.880 Din, v Kozjem 102.120, v Konjicah 105.150, v Slovenski Bistrici 200.640, v Mariboru 336.635, v Slovenjgradcu 2,029.353, v Kranju 2,466.610, Kranjska hranilnica v Ljubljani 3,422.217, hranilnica v Novem mestu 3,601.360, v Kamniku 3,802.057, Hipotekarna banka v Ljubljani 3,830.573, Mestna hranilnica ljubljanska 16,342.450 D. Skupaj tedaj 36,305.054 Din. Če se prištejejo še k temu zgube ostalih slovenskih zavodov in zasebnikov, znašajo tirjatve komisije upnikov ogromno vsoto 50,000.000 Din. Temu nasproti stoje kritja: aktive 6,000.000 Din, jamstvo Wiener Länderbank 7,500.000 Din in jamstvo Trboveljske premogokopne družbe v višini 13,000.000 Din. Skupaj torej 26,500.000 Din. Po mnenju ljubljanske komisije upnikov pa znaša pasiva štiri- do petkrat toliko, kakor navidezna aktiva, zato bo sanacija Slavenske banke v smislu ljubljanske konference upnikov za enkrat skoro nemogoča. Naše delavstvo zahteva pojasnila, če in v kaki višini je bil angažiran pri Slavenski banki kapital, ki se steka iz naslova *socialnega zavarovanja?!* Slavenska banka se je smatrala kot narodeň denarni zavod, ki je podpiral z znatnimi zneski razne nacionalne organizacije in njihov tisk ter so razne občinske hranilnice s svojimi nacionalističnimi odbori smatrale za svojo narodno dolžnost, da vložijo svoje kapitalije v ta zavod. Zveze z Wiener Länderbank pa kažejo, da so vse fraze o nacionalizmu samo humbug.

Stanovanjsko spomenico glede akcije ljubljanskega vladnega komisarja, ki je bila v zadnji številki našega lista, je medstrokovni odbor predložil vladnemu komisarju s prošnju, da v interesu splošnosti upoštetva v nej navedene predloge. Čudno pa je, da k temu vprašanju noben list in nobena politična stranka , razen socialistične, ne zavzame odkritega stališča za akcijo. Edino, kar smo doslej čitali pomembnejšega, je stališče »Jutra«, ki svetuje, da naj se od nameravanega posojila za stanovanjsko akcijo daje denar tudi privatnim spekulantom ,oziroma podjetnikom. Radi bi vedeli, kaj mislijo druge stranke v Ljubljani. Povedo naj, ali so za omiljenje stanovanjske bede in za občino ali ne.

»V smrt zaradi bede«, tako se glase dan za dnem kratke notice v naših dnevnikih. Zdaj je delavec v Zagrebu, ki se je zastrupil, ker ni imel kaj jesti vsled dolgotrajne brezposelnosti, nato je delavec v Beogradu, ki si prereže žile iz istih razlogov, spet tretji v Pančevu, ki gre iz istih razlogov v smrt in tako po vseh mestih in mestecih bogate in srečne Jugoslavije, tako dan za dnem in ni videti, da bi si kdo zaradi tragične dnevne usode naših proletarcev delal težke skrbi in motil prebavo. Časopisi zapišejo kratko vest: »zaradi bede« in tako dalje, čitatelj gre z očmi naglo mimo nje — nič novega! in kdor je mrtev je mrtev, in kdor strada naj strada in kdor gladuje naj gladuje, minister za socilano politiko in vlada in drugi »javni činitelji« niso zato tu, da bi se mučili z usodo brezposelnih samomorilcev, ko se še za žive brezposelne delavce niso nikoli brigali in se tudi ne mislijo brigati.

Finančni odbor bo začel hitro delati, tako javlja [illegible] financ. Novi minister financ dr. Marković da je že imel v to svrho daljši razgovor s predsednikom finančnega odbora dr. Radonjićem in da so se ob priliki tega razgovora »pretresla« vsa vprašanja o delu odbora. Ker so se torej vprašanja že »pretresla« na tem sestanku, je računati, da se bodo začela v kratkem »pretresati« tudi v odboru, tako da je upati, da bo proračun v doglednem času predložen paralamentu v nadaljno pretresanje. Če bo vzlic temu slab, se vsaj ne bo moglo reči, da ni bil dovolj pretresen . . .

Atentat na s. Hermana Wendla so pripravljali macedonski teroristi. Bolgarskim ultrašovinistom ni prav, da je Herman Wendel objektivno pisal tudi o macedonskem vprašanju in obsodil blazno početje bolgarskih komitašev in makedonstvujučih vobče. Hoteli so izpričati svetu, da je Wendel krivo informiral evropsko javnost, s tem, da ga spravijo iz sveta. Zato so tudi s to namero se znova pokazali, da niso sposobni trezno misliti in prav razumeti položaj v Macedoniji in na Balkanu sploh.

Dr. Rijbar, dolgoletni vodja tržaških narodnih Slovencev, sedaj načelnik oddelka za mednarodne ugovore pri ministrstvu za zunanje stvari v Beogradu, je opasno zbolel. Glasom zadnjih vesti se je pa njegovo stanje ipak precej izboljšalo in je upati, da okreva. Dr. Rijbar je igral v slovenski politiki, zlasti pa med primorskimi Slovenici in Hrvati odlično vlogo.

Za ohranitev slov. gledališča. V ljubljanskem gledališču se je vršil protestni shod proti nečuvenemu postopanju vlade, odnosno finančnega ministrstva, ki je začelo restringirati postavko za ljubljansko gledališče in to kar sredi sezone in na način, ki mora totalno ugonobiti slov. gledališko umetnost. Shod je sklical mestni odbor Udruženja gledaliških igralcev. Shoda so se udeležili zastopniki vseh kulturnih društev in impozantna masa občinstva iz vseh slojev. Govorili so g. Betetto in drugi, povdarjajoč usodno početje vlade in zahtevajoč energično, da se slov.

ADVOKAT

DR. AVG. REISMAN

MARIBOR

JE PRESELIL SVOJO PISARNO

V SLOVENSKO UL. 12/I,

HIŠA WÖGERER. -- TELEFON 99.

gledališče ohrani. Tej nujni in prirodni potrebi, o kateri bi v kulturni državi sploh ne bilo treba govoriti, se pridružuje tudi slov. delavstvo, ki ve ceniti pomen gledališča in umetnosti za vzgojo ljudskih mas in za napredek družbe sploh.

Plenarna seja Delavske zbornice za Slovenijo se vrši v nedeljo, dne 27. februarja 1927 v prostorih ljubljanskega magistrata. Za to sejo pripravlja zbornica obsežno tiskano poročilo, ki ga dobe vsi izvoljeni člani zbornice. Poročilo bo jasna slika neumornega praktičnega dela za delavske koristi.

Vladna kriza v Nemčiji traja še vedno in se bolj in bolj poostrava. Nacionalisti povdarjajo, da se mora v Nemčiji osnovati vlada desnice. To bi bilo nekaj za utrditev sporazuma z Francijo! Pa ne bo take vlade v Nemčiji, kjer imajo socialisti tudi svoje mnenje in svojo silo.

Civilna vojna v Nikaraguiji ne pojenjuje, nasprotno, izgleda, da so liberalci prešli v hudo ofenzivo proti konzervativcem. Amerika podpira konzervativce in izkrcuje čete.

Amerika proti Meksiki. Ameriškim eksploaterjem ne daje Meksika miru. Njeni petrolejski vrelci so jim hudo na srcu, pa žugajo že spet z vojaško intervencijo proti delavski vladi Callesa. Ameriški imperializem se moti, če misli, da se bo današnja Meksika gladko udala njegovim grožnjam.

Volitve v francoski senat so se vršile preteklo nedeljo in so se večinoma zaključile s porazom strank desnice. Še celo prejšnji predsednik republike Millerand bo moral v ožjo volitev s svojim nasprotnikom. V senat je bil izvoljen tudi Caillaux. Izvoljenih je bilo 17 republikancev, 6 nezavisnih radikalov, 20 radikalov in socialnih radikalov, 1 socialni republikanec, 33 socialistov in nekaj konservativcev.

Za vojaško intervencijo Anglije proti kantonski vladi se je izrekel angleški poslanik v Pekingu. Z[illegible] angleška vlada, [illegible] bilo upati, da se v sedanjih kitajskih razmerah z vojaško akcijo sploh more uspeti.

Mesto Peč pogorelo. V Peči, znanemu zgodovinskemu mestu južne Srbije, je izbruhnil na pravoslavni Božič hud požar, ki je trajal skoro tri dni in upepelil polovico mesta. Vsled neurja, snežnih zametov in pretrganih telefonskih in telegrafskih žic ni bilo mogoče nuditi mestu pomoč od zunaj.

Seja upravnega odbora delavske športne podzveze »Svobode« se bo vršila v soboto, dne 15. januarja ob pol 8. uri zvečer v Delavskem domu v Ljubljani s sledečim dnevnim redom: 1. Smernice za dela v LNP. 2. Delovanje športnih enot »Svoboda«. 3. Športno glasilo. 4. Odnošaji podzveze do centrale; volitev zastopnika podzveze v centralnem odboru »Svobode«. Na sejo je vabljen tudi s. Ivan Kosec s prošnjo, da kot tajnik pripravljalnega odbora Del. šp. zveze prineseakte imenovanega odbora. V slučaju, da je sodrugom iz Trbovlja, Hrastnika in Zagorja prihod na sejo otežkočen, prosim da k točkam dnevnega reda pismeno podnesejo svoje predloge. Predsednik.

Delavska predstava v operi. V soboto 15. januarja se vrši v ljubljanski operi predstava za delavce in nameščence. Predvaja se komična opera *»Seviljski brivec«*. Cene so polovične. Vstopnice dobite vsak dan od 10. do 12. ure dop. in od pol 6. ure zvečer v prosvetnem odseku Delavske zbornice v Gradišču št. 2., zadnji dan 15. januarja pa pri operni blagajni. — »Seviljski brivec« je nedvomno najboljša komična opera svetovne glasbene literature, ki je stalno na repertoarju vseh gledališč. Napisal je delo italijanski komponist Giacomo Rossini. — Vse sodruge in sodružice pozivamo, da gredo v soboto vsi v opero!

Socialne slike meščanske družbe. Te dni smo brali: Uboga mati, ki je te dni porodila v bolnici dečka, ga ponuja, če bi ga kdo hotel vzeti za svojega. Iz živalstva vemo, da včasih kaka mačka podoji tudi mladega psička. Družba ljudi pa se pusti lepo prositi, seveda zastonj. — Pre-tekli petek je skočil starček Matias v reko Miljačko, ker ni imel več koščka kruha. Družba si misli: Zakaj ne bi skočil starec, če ni več za nobeno rabo. O, Kristus, kje so tvoji nauki? — V okolici Maribora živi družina 8 oseb. Oče je brezposeln; torej treba stradati. Pa recimo, da je oče močno sokriv. Ali morajo zato otroci umirati? Družba, čemu si družba; jasno pa je, da v tej človeški družbi niso sami angelji. — Doli v Bački so samomori ruskih emigrantov na dnevnem redu. Zakaj se ne bi. Glavno je, da ob volitvah delajo za radikale.

Žvečni tobak in viržinke so se podražile. Viržinke za 25 dinarjev pri 100 komadih, tobak pa za 25 dinarjev pri 1 kg. S tem upa država, da bo profitirala okrog 3 milijone dinarjev. Ljudje pa storijo bolje, ako bodo manj žvečili in kadili rajši cenejše cigare.

Šoferja so prijeli. V Ljubljani so prijeli šoferja, ki je vozil poštni voz, iz katerega je izginila denarna vreča z 79.000 Din. Onega poštnega slugo, ki so ga osumili tatvine, so izpustili, ker so pri šoferjevi tašči našli skoro ves denar, skritega v slami.

Agent provokater? V »Napreju« se vsaja neko bolno človeče, ker je ostalo na laži, in vprašuje ss. Tomca, Šmigovca in Čepina, če res ni med nameščenci okrožnega urada nobenega nameščenca, ki bi bil na dveh strankah organiziran. Taka vprašanja morejo staviti v zadregi ljudje, ki imajo namen še delje intrigirati, ko so bili vjeti na laži. Ako bi bilo človeče pošteno, bi navedlo imena in se podpisalo. Na tak način, kakor misli, pa ne naših strokovnih organizacij in naše politične stranke, človeče z navedeno moralo ne bo nič oškodovalo in tudi ne dolgo oviralo v razvoju. Ponoči lahko vsaka šema opleta s kolom svojega osebnega nasprotnika.

Maribor.

Mariborski javnosti!

V nedeljo, dne 16. januarja, ob 9. uri dop. vsi na veliki javni shod v Gambrinovi dvorani!

Delavci, pridite vsi! Na ta shod mora ves rdeči Maribor. Govorili bodo naši kandidati o oblastnih volitvah in o našem samoupravnem programu.

Vsi na shod!

Volilni boj v okraju Maribor, desni breg. V »Delavski Politiki« smo že poročali o volilnih shodih, ki so se vršili do sedaj na desnem dravskem bregu. Zdi se nam potrebno, da podčrtamo vsaj nekatere važne shode, ki so se vršili, in to so shodi v kmečkih krajih: Črešnjevcu, Framu in Dobravcah, ki so bili zelo dobro obiskani in živahni. Na vseh teh shodih so poročali naši ss. kandidati, ki so na poljuben način pojasnili našim kmečkim volilcem naš program za oblastno skupščino, kakor tudi razkrinkali pogubonosno politiko klerikalcev, radićevcev, demokratov in drugih meščanskih strank v narodni skupščini, katera je dovedla naše ljudstvo na rob propada. Razkrinkali so vso demagogijo teh strank v boju za avtonomijo, centralizem, republikanizem itd., katera jim služi samo za dosego njihovih osebnih in strankarskih koristi. — Naši govorniki so zlasti nastopili proti neznosnim davkom in korupciji, pri kateri so udeležene več ali manj vse meščanske stranke. — Protestirali so proti reakciji in absolutizmu, ki vlada in zahtevali so popolno svobodo gibanja za vse državljane, kakor tudi popolno samoupravo za občine, sreze in oblasti. — Referati naših sodrugov so bili od navzočih kmetov navdušeno sprejeti, ker so po tolikem času zopet slišali pošteno in odkrito besedo. Vsi navzoči so obljubili, ne samo da bodo vsi glasovali, temveč da bodo tudi med drugimi agitirali za socialistično listo, katera ima na desnem bregu 2. *skrinjico*. — Kdor je proti neznosnim davkom, korupciji, reakciji, birokratizmu, kdor je za progresivno obdavčenje, za svobodo, za samoupravo — ta naj glasuje v srezu Maribor desni breg v 2. *skrinjico* združenih delavcev in kmetov!

Občinska seja je bila za pondeljek, 10. t. m. sklicana a zopet preklicana. Kaj to pomeni? Ali so se neubogljivi Leskovarjevi otroci v liberalno-nacionalnem taboru zopet skujali ali pa je to samo volilni manever? Nam se zdi, da je konfuznim blokašem vseh struj 23. januar zelo na poti, da bi namreč javno razpravljali o občinskem proračunu v tistem smislu, kot so v finančnem odseku, kjer ni javnosti zraven. Klerikalno-nemški kapitalisti vedo, da bi jim mnogi volilci hrbet obrnili, ko bi vedeli, da hočejo ti kapitalistični mednarodni bratci najemnike obenem za **900.000 Din** obremeniti, sebe, t. j. hišne posestnike pa za 300.000 Din razbremeniti. Revežem torej občinske davke zvišati, sebi pa znižati. V finančnem odseku ni nikdo razen našega zastopnika ugovarjal. Da nameravajo ob enem pri pogrebnem zavodu in pri kopališču popuste železničarjem in drugim državnim uslužbencem odvzeti in tarife za reveže povišati, tega vsega nebi smeli volilci pred 23. januarjem vedeti. Potem, potem pa že, ker so volilci silno pozabljivi in do prihodnjih volitev vse pozabijo! Ja, to bo treba volilcem močno na uho povedati.

Befehl ali če hočete — ukas, so včeraj železničarji prejeli. Isti je silno drakoničen a ob enem nepremišljen. V ukazu kar vse mrgoli samih grožnj z najstrožjimi kaznimi. Pa ne morda za šefe in direktorje, ki defravdirajo milijone državnega denarja, ampak za take prestopke, kakor so: ako n. pr. nekdo pet minut prepozno v službo pride, če tudi dve uri pozneje iz službe gre, kot je njegov uradni čas. Ako se v službi govori razen službeno, ako se kadi ali »crno kafo« pije ali — čujte in strmite — ako kdo košček crnega kruha je! Če misli novi minister s temi sredstvi naš mizerni promet zboljšati in upravo od največje bolezni, t. j. korupcije in tatvine ozdraviti, petem se zelo moti. Takih prepovedi še gotovo ni izdal noben minister na celem svetu. Ta le novi minister je še bolj nerodno začel, kot vsi njegovi predniki, ker prepoveduje vsakršne intervencije, zlasti organizacij, cij, kar je protiustavno. On poverja z vsem eno osebo in to je sloviti Bora Popović, ki je bil že enkrat penzioniran, pa so takrat radikali raje tedanjega ministra žrtvovali in ga na nelep način odslovili, zato da je bil Bora kot njih ljubljenec reaktiviran! Če misli g. minister, da bo z odpravo crne kafe promet zboljšal, naj ga. Toda mora najprej pod pragom prometnega ministrstva in gen. direkcije pomesti.

V Mariboru ima volilno pravico 6620 ljudi. Nevštevši onih par stotin delavcev, ki se še niso pobrigali za svojo pravico, je med temi več kot dve tretjini proletariata. In če bi se to delavstvo in oni duševni delavci zavedali svoje moči, bi se lahko posmehnilo vsakemu bloku, pa bi lahko milostno dovolilo meščanstvu, da si morda, morda iz ostanka pribore en mandatek, kajti dva sigurno pripadata delavstvu! In če bode delavstvo storilo svojo dolžnost, se to že danes lahko zgodi!

Pri mariborski borzi dela dobijo delo: 1 obratovodja za kemično tovarno, 12 viničarjev, 14 majarjev, 1 vrtnar, 1 žagar, 2 vajenca trgovske stroke, 4 vajenci (pekovske, mehanične in usnjarske obrti), 24 kmečkih deklet, 20 šivilj za perilo, 1 pletarka, 1 štoperica za odeje, 1 varhinja, 2 vzgojiteljici, 2 sobarici, 3 služkinje.

Za bolezen so zdravila, za ljubezen jih pa ni, vendar srčnega krepčila »BUDHA« čaj ti podeli!

Celje.

Naši shodi. Preteklo nedeljo se je vršil v Zabukovci volilni shod, na katerem se je poročalo o volitvah v oblastne skupščine. Razpoloženje za volitve med delavstvom v Zabukovcu je prav dobro, zato je gotovo, da bo število za skupno delavsko listo oddanih glasov napredovalo. Po shodu so sodrugi nabrali 47 Din za tiskovni sklad. Prihodnjo nedeljo se vrši v celjskem srezu več shodov, za katere naj sodrugi agitirajo.

Klerikalci so priredili v pondeljek volilni shod, na katerem je poročal »voditelj slovenskega naroda«, dr. Korošec. Ker se je shod vršil pri »Belem volu«, se je seveda spodobilo, da je gospod minister uvodoma omenil pravljico o oslu, kmetu in njegovem sinu ter o obrekovanih nevestah, katerih vlogo igra sedaj SLS, ki se je za volitve združila z radikali in Nemci, katere je dr. Korošec v svojem govoru prav lepo pohvalil ter dejal, da so fejst fantje, ker so šli s SLS v konkubinat. Nas zanima ta shod le v toliko, v kolikor je g. Korošec dejal, da tudi socialisti menijo, da ne bodo pri volitvah itak nič dobili, zato bodo šli volit za SLS. Ker se je gospod minister ob tem izreku sam prijetno smejal, znači, da sam ni verjel lastni trditvi. O tem se bo še bolj prepričal dan po volitvah, ko bo videl, da je delavstvo volilo za skupno delavsko listo.

Delavsko pevsko društvo »Naprej« ima v nedeljo, dne 16. t. m. ob 3. uri popoldne občni zbor v gostilni »Jugoslovan« v Gaberju. Dnevni red običajen. Podporni člani lahko vplačajo zaostalo članarino eno uro pred občnim zborom. K točni udeležbi vabi odbor.

Zagorje ob Savi.

Tukašnja podružnica »Svobode« priredi javno predavanje v Marksu in marksismu dne 16. januarja t. l. ob 10. uri dopoldne v Zadružni dvorani na Lokah. Predaval bo dr. Tuma iz Ljubljane. Prosi se za obilno udeležbo. — Istega dne ponovi dramatični odsek »Svobode« veseloigro v treh dejanjih »Moč uniforme« ob 5. uri popoldne v Zadružni dvorani na Lokah. Pevske točke spremlja godbeni orkester pod vodstvom g. Josipa Ravnikarja. Vstopnina za 1 Din znižana. Vabi se k mnogobrojni udeležbi — Odbor.

Črna.

Naznanilo. Odbor Zveze rudarjev Jugoslavije, podružnica v Črni tem potom naznanja vsem njenim članom, da se vrši v nedelje, dne 16. januarja t. l. ob 10. uri dopoldne člansko zoborovanje v društveni sobi nad konzumom I. Ker je dnevni red važen, se pozivljajo člani, da se sestanka gotovo in v obilnem številu udeležijo. — Odbor.

Kino.

KINO »DIANA«, STUDENCI

Od srede, dne 12. januarja do vključno petka, dne 14. januarja: **»Harry Hill«** v filmu **»Zračni hajduk«**. Senzacijski pustolovni film v 6. činih. Napeto, avanturistično, razburljivo a vendar komično!

Za tiskovni sklad so darovali ss. Štern Franc Din 3, Dolinar Filip 6, Mlinar Filip 2, Krajnc Matevž 3, Praprotnik Vinko 5, Ipavec Jože 3, Grubelnik Val. 4, Ravšer Anton 2, Žlabornik Jože 2; skupaj Din 30. Ostanek na delegaciji O. J. Din 80.— za tiskovni sklad »Del. Politike«. Lepa hvala!

Zbirajte za tiskov. sklad!

PRODUKTIVNA ZADRUGA KROJAČEV
R. Z. Z O. Z. V MARIBORU, RUŠKA CESTA ŠT. 5
se priporoča za izdelovanje obleke za dame in gospode po meri. — Lastna zaloga češkega in angleškega sukna vseh vrst. — Solidna postrežba.

I. MARIBORSKA DELAVSKA PEKARNA R. Z. Z O. Z.
Ustan. 1898 **MARIBOR, TRŽAŠKA CESTA ŠTEV. 36—38** Telefon 324
Prodajalne v Slomškovi ulici štev. 2 in na Glavnemu trgu štev. 18.
Moderno in higijensko urejena pekarna. — Priporočamo vsem organiziranim delavcem in delavkam naše okusno pecivo v polni teži. Ozirajte se pri zahtevanju peciva iz Delavske pekarne pri vseh prodajalcih peciva **na zavarovalno znamko D. P.**

Tiskar: Ljudska tiskarna d. d. v Mariboru, predstavnik Josip Ošlak v Mariboru. — Za pokrajinsko načelstvo SSJ za Slovenijo izdaja in urejuje Viktor Eržen v Mariboru.